

Załącznik Nr 24 do uchwały Nr XLII/273/2021
Rady Miasta Łańcuta
z dnia 8 września 2021 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ŁAŃCUTA

ZAŁĄCZNIK NR 24

do uchwały Nr XXXVI/247/01
Rady Miasta Łańcuta
z dnia 31.10.2001

OBSZARY OBJĘTE I WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ na podstawie przepisów szczególnych W ZAKRESIE ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Opracowanie:
Główny projektant studium
mgr inż. arch. Anna RAIŃCZUK
Opracowanie merytoryczne:
mgr Janina NOWAK

OBSZARY OBJĘTE I WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH W ZAKRESIE ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Występujące na terenie miasta Łańcuta obszary i obiekty przyrodnicze stanowiące wartości nie tylko estetyczne ale także krajobrazowe pełnią istotną rolę w podniesieniu jakości środowiska i życia mieszkańców.

W granicach miasta Łańcuta ochronie podlegają:

w ramach terenów biologicznie czynnych:

- 1) zespół parkowo – zamkowy,
- 2) Bażantarnia,
- 3) zabytkowe aleje drzew,
- 4) pojedyncze drzewa, grupy drzew uznane za pomniki przyrody,
- 5) cmentarz parafialny,

w ramach przestrzeni produkcji rolnej:

- 1) obszary występowania gleb o wysokich klasach bonitacyjnych,
- 2) obszary zdrenowane i zmeliorowane,

w ramach terenów, na których występują surowce mineralne:

- 1) obszar występowania złoża lessów,
- 2) obszar występowania wód podziemnych.

Zespół parkowo – zamkowy

Park zamkowy składa się z kilku części zróżnicowanych okresem powstania i wykształcenia struktury przestrzennej.

Park wewnętrzny z występującymi nielicznymi elementami ogrodu z II połowy XVIII w. i dominującym układem ukształtowanym na przełomie XIX i XX w. uzupełnionym formami ogrodu romantycznego i włoskiego oraz elementami z okresu międzywojennego i powojennego.

Park zewnętrzny z Zameczkiem Romantycznym i Ujeżdżalnią obejmuje aleję lipową biegnącą gwiazdźście wokół układu fortyfikacyjnego oraz otaczający go ogród w stylu angielskim.

W drzewostanie parku przeważają wiekowe okazy drzew o pomnikowych rozmiarach i pięknym kroju. Decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia

11. VIII. 1968 r. Nr rej. A – 341 K. KL. II – 680/16/68 zespół ten został wpisany do rejestru zabytków.

Bažantarnia

Obecnie las komunalny, dawniej bažantarnia, która stanowiła fragment dawnego zespołu zieleni „Ogrodów na Dolnym” – zlikwidowanego w XIX w. stanowi zespół o dużych walorach krajobrazowych i rekreacyjnych.

Została wpisana do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 11. 08. 1968 r. pod pozycją rej. zabytków Nr A – 341.

Aleje

Łączyły niegdyś zamek z obiektami z nim związanymi (z bažantarnią, Ogrodem Włoskim, Zwierzyńcem).

Obecnie pełnią rolę ulic, z zachowanym częściowo drzewostanem (dęby, jesiony, lipy). Stanowią element o dużych walorach krajobrazowych.

Aleje wpisane do rejestru zabytków – dobrze zachowane (dobrze czytelne w krajobrazie):

- ul. Kasprowicza - aleja kasztanowa,
- ul. Piekarska - kasztanowa i grabowa,
- ul. Sikorskiego (d. ul. Lumumby – wpisana do rejestru zabytków jeszcze przed zmianą nazwy) - aleja lipowa,
- ul. Krasieńskiego – aleja dębowa,
- ul. Reja - aleja lipowa,
- ul. Kopernika - aleja jesionowa i lipowa,
- ul. Sowińskiego - aleja jesionowa,
- ul. Orzeszkowej - aleja jesionowa,
- ul. Ogrodowa - aleja dębowa.

Aleje wpisane do rejestru zabytków lecz zdegradowane (słabo czytelne lub nieczytelne w krajobrazie):

- ul. Kazimierza Wielkiego – pozostałości alei jesionowej,
- ul. Składowa – pozostałości alei topolowej,
- ul. Bema – pozostałości po dawnej alei jesionowej (nowe nasadzenia – rekonstrukcja częściowa),
- ul. Partyzantów – aleja zdegradowana całkowicie.

Aleje te wymagają odnowienia lub rekonstrukcji.

Pomniki przyrody

Są to elementy przyrody żywej i nieożywionej, odznaczających się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je spośród innych.

Na terenie miasta Łańcuta znajduje się **8 pomników przyrody**. Są to pojedyncze drzewa oraz grupy drzew. Łącznie ochroną pomnikową objętych jest aktualnie **46** drzew. Wszystkie pomniki stanowią dęby szypułkowe.

Wykaz istniejących pomników przyrody, ujętych rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody

Nr kolejny drzewa	Nr w woj. Rejestrze pomników przyrody	ulica	Gatunek chroniony /obwód na wys. 1,3m [cm], wys. [m]/	Stan zdrowotny	Wiek
1	11	Farna	Db 460/23	2	250
2	58	Łąkowa	Db 410/27	2/3	230
3	62	Dębnik	Db 450/26	3/4	250
4	65	Dębnik	Db 330/23	2	170
5			Db 315/22	3	170
6			Db 370/24	3	210
7			Db 400/25	3	230
8			Db 350/25	3	200
9			Db 590/24	3/4	380
10			Db 420/23	3	250
11			Db 640/24	2	440
12			Db 600/24	3	420
13	68	Łąkowa	Db 360/26	2/3	210
14			Db 310/26	2/3	170
15	70	Dębnik	Db 550/24	3/4	340
16	154	Armii Krajowej	Db 545/26	1	340
17	200	Dębnik	Db 500/17	5	300
18			Db 480/27	3	290
19			Db 480/24	4	290
20			Db 385/25	4	210
21			Db 290/24	3	210
22			Db 300/23	3	160
23			Db 405/27	3/4	200
24			Db 425/27	3	240
25			Db 530/26	3	330
26			Db 380/25	3	210
27			Db 450/27	3	270
28			Db 230/22	3	100
29			Db 300/24	3	160
30			Db 470/25	3	290
31			Db 390/24	2/3	210
32			Db 425/20	3	240
33			Db 390/22	2/3	210
34			Db 390/17	2	300
35			Db 510/18	3	300
36			Db 500/22	2/3	300
37			Db 490/23	3/4	320
38			Db 520/24	3	280
39			Db 460/24	3	280

Nr kolejny drzewa	Nr w woj. Rejestrze pomników przyrody	ulica	Gatunek chroniony /obwód na wys. 1,3m [cm], wys. [m]/	Stan zdrowotny	Wiek
40			Db 470/25	3	350
41			Db 565/23	3	230
42			Db 410/25	3/4	360
43			Db 575/24	3	170
44			Db 320/15	3	170
45			Db 410/23	3	230
46			Db 465/25	3	260

W części miasta położonej w obrębie Pradoliny Podkarpackiej z utworów aluwialnych wytworzyły się mady, natomiast w części znajdującej się w obrębie Podgórze Rzeszowskiego z utworów lessowych wytworzyły się gleby brunatne i czarnoziemy zdegradowane i deluwialne.

Gleby występujące na obszarze miasta Łańcuta są to gleby zasobne w składniki pokarmowe, na których uprawiać można nawet najbardziej wymagające rośliny.

W części położonej w obrębie Podgórze Rzeszowskiego, na terenach o spadkach ponad 12% występuje zagrożenie degradacji gleb na skutek erozji wodnej. Dlatego też tereny wymagają intensywnej ochrony przed procesami erozyjnymi poprzez stosowanie zabiegów przeciwoerozyjnych.

Tereny zdrenowane i zmeliorowane

W granicach administracyjnych miasta Łańcut grunty zdrenowane i zmeliorowane zajmują około 11% powierzchni ogólnej. Poprzez poprawę stosunków wodnych ich wartość i przydatność dla rolniczego wykorzystania zdecydowanie wzrosła.

Obszary, na których występują surowce mineralne

Są to:

1) udokumentowane i eksploatowane złoża lessów:

a) „Łańcut”, (udokumentowane i zatwierdzone decyzją CUG Nr Gp/KZ/M/642/63), które obecnie zostały już w znacznym stopniu wyeksploatowane,

b) „Łańcut II” (zatwierdzone decyzją Prezesa CUG Nr KZK/012/M/4543/82/83), decyzją Wojewody Rzeszowskiego z dnia 7.08.1995 r. Nr Oś – II – 7512/12/94/95 udzielona została koncesja na wydobywanie surowca z tego złoża. Koncesja ta jest ważna do 31.12. 2005 r. Jednocześnie określa ona granice obszaru i terenu górniczego dla tego złoża.

2) Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”, położony w północnej części miasta, zatwierdzony decyzją MOSZNiL, Nr KDH 1/013/6037/97 z dnia 18.07. 1997 r.

3) ujęcia wody, dla których zostały zatwierdzone strefy ochronne:

- a) dla Fabryki Wódek „Polmos” (wokół tego ujęcia decyzją z dnia 21.10. 1998 r. Nr OŚ – III – 2 – 6226/2/98 zostały ustanowione strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej),
b) dla Browaru „Łańcut” (decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie Nr OŚ – III – 2 6226/2/97 z dnia 2.04. 1997 r. została zatwierdzona strefa ochrony bezpośredniej tego ujęcia oraz zewnętrzny teren ochrony pośredniej).

Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów” stanowi największy i najbardziej zasobny w wodę czwartorzędowy zbiornik w rejonie Zapadliska Przedkarpackiego.

Warstwę wodonośną stanowią utwory piaszczysto – żwirowe. Na przeważającej jego części występuje jeden poziom wodonośny, o zwierciadle swobodnym. Miąższość utworów zawodnionych w zbiorniku wynosi średnio od 5 do 20 m.

W rejonie Łańcuta zbiornik ten charakteryzuje się słabą izolacją od powierzchni terenu, co powoduje realne zagrożenie skażeniem wód podziemnych przez zanieczyszczenia infiltrujące wraz z wodami opadowymi.

Wokół Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 obowiązuje ustalona strefa ochronna, która obejmuje bardzo znaczny obszar miasta.

W obrębie Głównego Zbiornika, jak również w strefie ochronnej obowiązują ograniczenia w sposobie zagospodarowania i możliwości lokalizacji obiektów, które mogłyby wpłynąć na jakość wód podziemnych.

W strefach ochrony ujęć wody obowiązuje zakaz:

- 1) wprowadzania ścieków do ziemi,
  - 2) lokalizowania szamb i dołów fekalnych,
  - 3) sytuowania śmietników,
  - 4) mycia pojazdów i lokalizowania magazynów substancji ropopochodnych,
- 50 nawożenia gleby nawozami naturalnymi i sztucznymi.

OBSZARY I OBIEKTY WSKAZANE DO OCHRONY

Tereny wskazane do objęcia ochroną w formie użytku ekologicznego:

Są to pozostałości naturalnych, cennych ekosystemów, otoczonych przez tereny przekształcone przez człowieka.

W granicach miasta Łańcuta tą formą ochrony proponowane jest objęcie **5 obszarów**, w tym **2 oczka wodne**, a pozostałe to **fragmenty starorzeczy Wisłoka**. Proponowane użytki ekologiczne znajdują się w północnych rejonach miasta – Łańcut – Kąty i Podzwierzyniec.

Ponadto proponuje się objąć ochroną pomnikową **drzewa** o znacznych walorach przyrodniczych, których wykaz przedstawiono w załączniku:

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ŁAŃCUTA

Nr kolejny drzewa	Nr w woj. Rejestrze pomników przyrody	ulica	Gatunek chroniony /obwód na wys. 1,3m [cm], wys. [m]/	Stan zdrowotny	Wiek
1	1	Farna	Lp. dr 420/26	I/II	180
2	2	Łąkowa	Db 420/26	III	240
3	3	Składowa	Lp. dr 395/26	II	180
4	4	Mickiewicza	Bk 370/21	II	160
	5		Bk 230/23	II	110
5	6	Armii Krajowej	Lp szer 400/25	II	180
	7		Lp szer 395/25	I	180
6	8	Armii Krajowej	Gb 230/19	III	
7	9	Armii Krajowej	Jw. 260/24	II	120
	10		Gb 170/17		
8	11	Armii Krajowej	Gb 240/20	II	
	12		Lp szer 395/25	II	170
	13		Gb 290/22	II	
	14		Gb 290/22	II	
	15		Gb 300/20	IV	
	16		Gb 240/20	III	
	17		Gb 230/19	II	
	18		Gb 220/20	II	
	19		Kl 260/21	III	
9	20	Armii Krajowej	Lp szer 410/213	IV	180
10	21	Mościckiego	Lp dr 340/26	II/III	160
	22		Lp dr 370/26	IV	160
11	23	Mościckiego	Bluszcz 3/8		
	24		Bluszcz 2/7		
12	25	Sokoła	Lp szer 370/22	III	160
13	26	Sokoła	Lp szer 320/25	II	150
14	27	Sokoła	Lp szer 340/24	IV	160
15	28	Sokoła	Lp szer 350/25	II	160
16	29	Sokoła	Lp szer 340/24	II/III	160
17	30	Sokoła	Lp szer 320/23	II	140
18	31	Sokoła	Lp szer 320/23	II	140
19	32	Sokoła	Lp szer 340/24	III	150
20	33	Sokoła	Lp szer 340/25	II/III	150
21	34	Sokoła	Lp szer 320/23	II	140
22	35	Kościuszki	Tp biała 520/30	II	
	36		Tp biała 500/30	I	
	37		Lp dr 280/20	II	
	38		Ksz 380/21	II	
23	39	Kościuszki	Tp biała 380/29	I	
24	40	Jagiellońska	Tp biała 420/28	III	

Tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej pełnią w organizmie miasta istotną rolę i dlatego też wskazane jest objęcie ich ochroną jako tereny zieleni miejskiej.

Wśród terenów zieleni istotną rolę pełnią **lasy**. Zajmują one niewielkie powierzchnie w części północno – wschodniej miasta.

Jednym z nich jest **las komunalny „Dębnik”**. Jest on pozostałością kompleksu rekreacyjnego, w skład którego wchodził Ogród Włoski oraz Zwierzyniec.

Pozostałością ogrodu z Ogrodu Włoskiego jest staw w obrębie Polmosu. Natomiast „Dębnik” jest pozostałością z kompleksu Zwierzyniec.

Dębnik był to teren, na którym w wyniku uniwersału Stanisława Lubomirskiego, nowożeńcy byli zobowiązani do zasadzenia dwóch dębów.

W taki sposób powstał gaj dębowy. Dziś jest to częściowo naturalny las grądowy ze skupiskiem sosny, świerka i nieliczną jodłą.

Zachowało się tu 45 pomnikowych dębów szypułkowych.

Z uwagi na rolę jaką odgrywa las „Dębnik” w krajobrazie miasta, a także jego funkcje klimatotwórczą i ekologiczną oraz nagromadzeniu znacznej ilości pomnikowych dębów, kompleks wskazany jest do objęcia ochroną.

Prócz zespołu alei wpisanego do rejestru zabytków, istnieją w Łąncucie dobrze zachowane aleje, wyraźnie czytelne w krajobrazie miasta, przedstawiające dużą wartość przyrodniczą i kulturową. Wskazuje się je do objęcia ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków.

Są to aleje przy ulicach:

- Kościuszki,
- Przybosia (kontynuacja alei w ul. Krasińskiego),
- Lipowe (kontynuacja alei w ul. Reja),
- Łąkowej (na odcinku od linii kolejowej do skrzyżowania z ul. Zwierzyniec),
- Aleja prowadząca od wschodniej bramy parku zamkowego do ul. Ogrodowej.

Największa powierzchnia terenów zieleni nieurządzonej znajduje się w dolinie Wisłoka. Pozostałością po panującym tu niegdyś łągu topolowo – wierzbowym są niewielkie płyty łągu, silnie przekształcone przez człowieka.

Ponadto tereny zieleni nieurządzonej związane są z obszarami dolin – Mikołki i Sawy.

Zieleń urządzona stanowi podstawowy element roślinności w centralnej części miasta.

Wizytówką miasta są ogrody zamkowe, które stanowią cenny obiekt przyrodniczy i historyczny.

Ponadto reprezentowana jest zieleń osiedlowa przyuliczna, zieleń różnej wielkości skwerów, zieleń cmentarna, towarzysząca obiektom sportowym i zieleń w przydomowych ogródkach. Szczególny charakter ma zieleń przydomowa związana ze starszą dzielnicą willową, gdzie często spotkać można ciekawe okazy flory.

Znacznie uboższe są tereny zieleni osiedlowej. W większości wymagają dopiero właściwego urządzenia i zagospodarowania, by mogły służyć mieszkańcom jako miejsce codziennego ich wypoczynku.